

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MESLEKÎ EĞİTİM KANUNU

Bu kitapçık,
19 Haziran 1986 tarih ve 19139 sayılı Resmî
Gazete' de yayımlanan

5/6/1986 tarih ve 3308 sayılı

Meslekî Eğitim Kanunu

ile

bu Kanunda;

<u>Kanun No</u>	<u>Tarih</u>	<u>Resmî Gazete Tarihi</u>	<u>Resmî Gazete No</u>
3525	02/03/1989	08/03/1989	20102
3824	25/06/1992	11/07/1992	21281
4122	23/07/1995	26/07/1995	22355
4306	16/08/1997	18/08/1997	23084
4684	20/06/2001	03/07/2001	24451
4702	29/06/2001	10/07/2001	24458
5728	23/01/2008	08/02/2008	26781
6111	13/02/2011	25/02/2011	27857 (1.M)
6287	30/03/2012	11/04/2012	28261
6585	14/01/2015	29/01/2015	29251
6764	02/12/2016	09/12/2016	29913
7033	18/06/2017	01/07/2017	30111
7141	09/05/2018	18/05/2018	30425
KHK/703	09/07/2018	09/07/2018	30473 (3.M)
7180	27/06/2019	05/07/2019	30822

**Resmî Gazete' lerde yayımlanan
Kanunlar ve KHK
ile yapılan değişiklikleri içermektedir.**

Safranbolu Evliya Çelebi Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi

Adres : Barış Mahallesi İlim Sokak No: 3/1 İMKB Güzel Sanatlar
Lisesi Yerleşkesi A Blok 78600 – Safranbolu / KARABÜK

Telefon : +90 370 712 10 12

Faks : +90 370 725 10 12

e-Posta Adresi : 967379@meb.k12.tr

Web Adresi : <http://safranaotml.meb.k12.tr>

İÇİNDEKİLER

Madde Başlığı	Madde No	Sayfa No
BİRİNCİ KISIM		
Genel Hükümler		
Amaç	1	5
Kapsam	2	5
Tanımlar	3	5
İKİNCİ KISIM		
Kurullar		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Meslekî Eğitim Kurulu		
Kurul	4	6
Görevleri	5	6
İKİNCİ BÖLÜM		
İl Meslekî Eğitim Kurulu		
Kurul	6	7
Görevleri	7	8
Kapsama alma	8	8
ÜÇÜNCÜ KISIM		
Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Meslekî Eğitim		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi		
Aday çırak	9	8
Çıraklık şartları	10	8
Aday çırak ve çırakların statüleri	11	9
Eğitim ve çalışma	12	9
Sözleşme yapılması	13	9
Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi	14	9
Usta öğretici bulundurma şartı	15	10
Kalfalık imtihanı	16	10
Kalfalık unvanını kullanma ve işyeri değiştirme	17	10
İKİNCİ BÖLÜM		
İşletmelerde Meslek Eğitimi		
İşletmelerde meslek eğitimi	18	10
Eğitim programları	19	11
Teorik eğitim	20	11
İşyeri şartlarına uyma	21	11
Eğitimin devamı	22	11
Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler	23	11
Meslekî eğitime katkı payı	24	11
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		
Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin		
Ücret ve sosyal güvenlik	25	12
İzin	26	12

Madde Başlığı	Madde No	Sayfa No
DÖRDÜNCÜ KISIM		
Ustalık		
Ustalık eğitimi	27	12
Ustalık sınavı	28	12
Meslek lisesi mezunları için ustalık	29	13
İşyeri açma	30	13
Usta öğretici	31	13
BEŞİNCİ KISIM		
Çıracılık, Meslekî ve Teknik Eğitimi		
Geliştirme ve Yaygınlaştırma Faaliyetlerinin Desteklenmesi		
Kuruluş	32	14
Çırac, meslekî ve teknik eğitimi teşvik	33	14
ALTINCI KISIM		
Çeşitli Hükümler		
Sanayi sitelerinde çıracılık eğitimi kurumları	34	15
Denklik	35	15
Eğitim giderleri	36	15
Meslek kursları	37	15
Geliştirme ve uyum kursları	38	15
Özel eğitim kursları	39	15
Yolluk ve huzur hakkı	40	15
Denetleme ve ceza	41	16
Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi	42	16
Döner sermaye	43	16
Kaldırılan hükümler	44	16
Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kuruluşu	Ek -1	17
Ek madde 2	Ek -2	17
Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi	Geçici-1	17
Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi	Geçici-2	17
Yapılan uygulamaların geçerliliği	Geçici-3	17
Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması	Geçici-4	17
Geçici madde - 5	Geçici-5	17
Geçici madde - 6	Geçici-6	17
Geçici madde - 7	Geçici-7	17
Geçici madde - 8	Geçici-8	18
Geçici madde - 9	Geçici-9	18
Geçici madde - 10	Geçici-10	18
Geçici madde - 11	Geçici-11	18
Geçici madde - 12	Geçici-12	18
Geçici madde - 13	Geçici-13	18
Yürürlük	45	18
Yürütme	46	18
3308 Sayılı Ana Kanuna İşlenemeyen Hükümler	**	19
3308 Sayılı Kanuna Ek ve Değişiklikler Getiren Mevzuatın Yürürlük Tarihleri	**	19

MESLEKÎ EĞİTİM KANUNU⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda, yükseköğretim kurumlarında ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.⁽⁵⁾

Kapsam

Madde 2 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/5 md.)

Bu Kanun, Yükseköğretim Kurulu ve Meslekî Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar.⁽⁶⁾

Tanımlar

Madde 3 – Bu Kanunda geçen;

- a) "Bakanlık", Millî Eğitim Bakanlığını;
- b) "Aday çırak", çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğinin ön bilgileri verilen kişiyi;
- c) "Çırak", çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiyi;
- d) **(Değişik: 29/6/2001-4702/6 md.)** "Öğrenci", işletmelerde, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında örgün eğitim görenleri;
- e) "Kalfa", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi;
- f) "Usta", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümlenebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi;
- g) **(Değişik: 29/6/2001-4702/6 md.)** "Usta öğretici", ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin işyerindeki eğitiminden sorumlu; meslekî eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;

¹ 29/6/2001 tarihli ve 4702 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle bu Kanunun adı "ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU" iken, "MESLEKÎ EĞİTİM KANUNU" olarak değiştirilmiştir.

² 29/6/2001 tarihli ve 4702 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle bu Kanunda geçen; "Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı" ibaresi, "Millî Eğitim Bakanlığı"; "İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü" ibaresi, "İl Millî Eğitim Müdürlüğü"; "Çıraklık ve Meslek Eğitimi" ibaresi, "Meslekî Eğitim"; "Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu" ibaresi "Meslekî Eğitim Kurulu", "İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu" ibaresi "İl Meslekî Eğitim Kurulu", "işçi" ibaresi "personel", "İmtihan" ibaresi "sınav", "Çıraklık Eğitimi Merkezi" ibaresi "Meslekî Eğitim Merkezi", "Çıraklık ve Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ibaresi "Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ve "50 ve daha fazla işçi" ibaresi "yirmi ve daha fazla personel" olarak değiştirilmiştir.

³ 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle bu Kanunda birlikte veya ayrı ayrı geçen "ilkokul" ve "ortaokul" ibareleri, "ilköğretim okulu" olarak değiştirilmiştir.

⁴ 15/5/2008 tarihli ve 5763 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle, bu Kanunda İl Meslekî Eğitim Kuruluna yapılan atıfların İl İstihdam ve Meslekî Eğitim Kuruluna yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

⁵ 2/12/2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle bu fıkra "okullarda" ibaresinden sonra gelmek üzere "yükseköğretim kurumlarında" ibaresi eklenmiştir.

⁶ 2/12/2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanunun 37 nci maddesiyle bu fıkra "Bu Kanun," ibaresinden sonra gelmek üzere "Yükseköğretim Kurulu ve" ibaresi eklenmiştir.

h) (**Değişik: 29/6/2001-4702/6 md.**) "İşletmelerde Meslekî Eğitim", meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarını;

i) (**Mülga: 20/6/2001-4684/10 md.**)

j) (**Ek: 29/6/2001-4702/6 md.**) "Meslekî ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları", meslekî ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ve meslekî ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim-öğretim kurumlarını;⁽¹⁾

k) (**Ek: 29/6/2001-4702/6 md.**) "Personel", kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyerlerinde maaş ya da ücret karşılığında çalışan kadrolu veya sözleşmeli elemanlar ile işçileri;

l) (**Ek: 29/6/2001-4702/6 md.**) "İşletme", mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyerlerini;

m) (**Ek: 29/6/2001-4702/6 md.**) "Eğitici Personel", meslekî yeterliğe sahip, öğrencilerin işyerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, meslekî eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi;

n) (**Ek: 29/6/2001-4702/6 md.**) "Meslek Alanı", ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı;

o) (**Ek: 29/6/2001-4702/6 md.**) "Meslek Dalı", bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini;

p) (**Ek: 2/12/2016-6764/38 md.**) "Eğitim Birimi", bu Kanun kapsamında öğrencilerin teorik ve beceri eğitimi, staj veya tamamlayıcı eğitim ile işletme personelinin eğitimi amacıyla işletmeler tarafından oluşturulan, gerekli araç, gereç ve donanıma sahip eğitim ortamını;

r) (**Ek: 2/12/2016-6764/38 md.; Değişik: 18/6/2017-7033/31 md.**) "Staj", Yükseköğretim Kurulunca, yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğrencilerin öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen meslekî bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmeleri, sektörü tanımaları, iş hayatına uyumları, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmeleri amacıyla işletmede yaptıkları meslekî çalışmayı;

s) (**Ek: 2/12/2016-6764/38 md.**) "Tamamlayıcı Eğitim", açık öğretim yoluyla eğitimi yapılamayan alan dallarda, meslekî ve teknik orta öğretim programlarını tamamlayamadan okuldan ayrılanlar ile yurtdışında öğrenim görenlerin denklik işlemleri sonucunda tespit edilen eksik meslek alan veya dal derslerini işletmelerde meslekî eğitim esaslarına göre tamamlamalarına imkân sağlayan eğitimi;

İfade eder.

İKİNCİ KISIM Kurullar BİRİNCİ BÖLÜM Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

Madde 4 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/193 md.)

Görevleri

Madde 5 – Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak.

¹ 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanununun 61 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "orta öğretim kurumları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve meslekî ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları" ibaresi eklenmiştir.

- b) Muhtelif sektör ve branşta çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek.
- c) Meslekî Eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek.
- d) Çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitim sınav komisyonlarının kurulması ve çalışması ile sınavların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- e) Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- f) Lüzumu halinde çıraklık ve meslekî eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak.
- g) Çıraklık ve meslekî eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek.
- h) Bu Kanuna göre yapılacak çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitimde; uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek.
- i) İl Meslekî Eğitim Kurullarının yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek.
- j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmek.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul ⁽¹⁾

Madde 6 – (Değişik: 29/6/2001-4702/8 md.)

Bu Kanun kapsamında meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin planlanması, geliştirilmesi, değerlendirilmesi konularında karar almak ve valiliğe görüş ve tavsiyelerde bulunmak üzere illerde il meslekî eğitim kurulu kurulur.

İl meslekî eğitim kurulu, il millî eğitim müdürünün başkanlığında;

- a) Belediye başkanı veya temsilcisi (Büyük şehirlerde vali tarafından belirlenecek belediye başkanı veya temsilcisi),
  - b) İl sağlık müdürü veya temsilcisi,
  - c) İl sanayi ve ticaret müdürü,
  - d) Esnaf ve sanatkarlar odaları birliği başkanı veya temsilcisi ile meslekî eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili oda yöneticileri arasından Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığınca seçilecek üç üye,
  - e) İl ticaret odası başkanı veya temsilcisi,
  - f) İl sanayi odası başkanı veya temsilcisi,
  - g) Sanayi ve ticaret odalarının ayrı ayrı kurulmadığı yerlerde, il sanayi ve ticaret odası başkanı veya temsilcisi,
  - h) İlin, meslekî eğitimden sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı,
  - i) Kurulun sekretarya görevini yürüten okul müdürü,
  - j) İlde faaliyet gösteren meslekî ve teknik eğitim okullarından ve kurumlarından birer yönetici,
  - k) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikaları temsilcisi,
  - l) Defterdar veya temsilcisi,
  - m) Türkiye İş Kurumu il müdürü veya temsilcisi,
  - n) Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı sigorta müdürü veya temsilcisi,
  - o) En fazla işvereni temsil eden konfederasyonun, o il için göstereceği işveren sendikaları temsilcisinden,
- Oluşur.

---

¹ 15/5/2008 tarihli ve 5763 sayılı Kanununun 21 inci maddesiyle, bu Kanunda İl Meslekî Eğitim Kuruluna yapılan atıfların İl İstihdam ve Meslekî Eğitim Kuruluna yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

İl meslekî eğitim kurulu toplantılarına, gerekirse başkanın isteği üzerine ilgili kurum temsilcileri de davet edilir.

İl meslekî eğitim kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

İl meslekî eğitim kurulunun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali, gerekli gördüğü hallerde il meslekî eğitim kuruluna başkanlık eder.

Görevleri ⁽¹⁾

Madde 7 – Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Muhtelif sektör ve branşdaki çıraklık ve meslekî eğitim ihtiyacını il seviyesinde tespit etmek ve Bakanlığa sunmak.

b) Bakanlıkça gönderilen çıraklık ve meslekî eğitim çerçeve programlarının il ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için Bakanlığa görüş bildirmek.

c) Çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak.

d) Bu Kanun hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.

e) Çıraklık ve Meslekî Eğitim konularında valilikçe gönderilecek konuları incelemek ve sonuçlandırmak.

f) İldeki çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarını takip etmek ve değerlendirmek. Bu konu ile ilgili yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

Kapsama alma

Madde 8 – İlin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınma kararının yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde "İl Meslekî Eğitim Kurulu" kurulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Meslekî Eğitim

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Aday çırak

Madde 9 – İlköğretim okulunu bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak eğitilebilirler.⁽²⁾

(Başlığı ile birlikte değişik: 27/6/2019-7180/5 md.)

Mesleki eğitim merkezi programına çıraklık kayıt şartları

Madde 10 – Mesleki eğitim merkezi programına çırak öğrenci olarak kayıt olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

a) En az ortaokul veya imam-hatip ortaokulu mezunu olmak.

b) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

Tehlikeli ve çok tehlikeli işler veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu, ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

¹ 15/5/2008 tarihli ve 5763 sayılı Kanununun 21 inci maddesiyle, bu Kanunda İl Meslekî Eğitim Kuruluna yapılan atıfların İl İstihdam ve Meslekî Eğitim Kuruluna yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

² 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanununun 6 ncı maddesiyle bu fıkrada yer alan "eğitilirler" ibaresi, "eğitilebilirler" olarak değiştirilmiştir.

Aday çırak ve çırakların statüleri

Madde 11 – Aday çırak ve çırak; öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan işçi sayısına dâhil edilmezler.

Eğitim ve çalışma

Madde 12 – (Değişik birinci fıkra: 29/6/2001-4702/10 md.) Aday çırak ve çıraklar, mesleğin özelliğine göre haftada sekiz saatten az olmamak üzere genel ve meslekî eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için aday çırak ve çırak öğrencilere ücretli izin verilir. Mevsime göre özellik arz eden mesleklerde teorik ve pratik eğitim belirli aylarda bloklaştırılmış olarak yapılabilir.

(Değişik: 29/6/2001-4702/10 md.) Aday çırak ve çıraklar, pratik eğitimlerini işyerlerinde, işyerindeki eksik kalan pratik eğitimleri ile teorik eğitimlerini meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen işyerlerinin eğitim birimlerinde yapar. Teorik ve pratik eğitim birbirlerini tamamlayacak şekilde planlanır ve yürütülür.

Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak usta öğreticinin gözetiminde yapılır. Pratik eğitimde 1475 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesi hükmü gözönünde bulundurulur.

Çıraklık eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Sözleşme yapılması

Madde 13 – (Değişik birinci fıkra : 29/6/2001 - 4702/11 md.) Bu Kanun kapsamında bulunan il ve mesleklerde faaliyet gösteren iş yerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında ondokuz yaşından gün almamış kişileri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar. Meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının örgün eğitim programlarından mezun olanlar ve kalfalık belgesi sahipleri bu hükmün dışında tutulur.

İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

Çıraklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

(Değişik : 29/6/2001 - 4702/11 md.) Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında 818 sayılı Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanununun, İşçi Sağlığı ve Güvenliği başlıklı beşinci bölümünde yer alan hükümleri dışındaki hükümler uygulanmaz.

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

Madde 14 – Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Bakanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili Meslekî Eğitim Merkezi müdürlüğüne başvurmadığı takdirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.

(Mülga: 2/12/2016-6764/40 md.)

(Ek: 29/6/2001-4702/12 md.) Lise ve daha üst düzeyde genel eğitimden sonra çıraklık eğitimine başlayanlar için eğitim süresi, mesleklerindeki çıraklık eğitimi süresinin yarısına kadar kısaltılabilir. Bu sürenin ne kadar kısaltılabileceği, ilgili meslek kuruluşunun teklifi ve Meslekî Eğitim Kurulunun uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(Ek: 29/6/2001-4702/12 md.) Ayrıca, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında uygulanan örgün eğitim programlarının herhangi bir kademesinden ayrılanlar ile yaygın eğitim programlarını tamamlayarak belge veya sertifika alanlardan, kendi alanlarında çıraklık eğitimine başlayanlar için çıraklık eğitim süresi daha önce aldığı meslekî eğitim programının içeriği ile devam edeceği çıraklık eğitimi programının içeriği değerlendirilerek Bakanlıkça belirlenir.

Usta öğretici bulundurma şartı

Madde 15 – Aday çırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır.

Kalfalık imtihanı

Madde 16 – Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık sınavı ile tespit edilir.

(Mülga 2. fıkra: 27/6/2019-7180/6 md.)

Sınav komisyonunun teşkili ile sınavın esasları ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

(Mülga 4. fıkra: 27/6/2019-7180/6 md.)

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

Madde 17 – Bu Kanuna göre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.

Bu sürenin sonunda işyerini değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir.

Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.

Kalfaların işten ayrılmasını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

Madde 18 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/13 md.)

(Değişik: 2/12/2016-6764/41 md.) On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi, meslekî ve teknik ortaöğretim okul ve kurumu öğrencilerine staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tam sayıya tamamlanır. Bu işletmeler meslekî ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumu öğrencilerine staj yaptırabilir.

Deprem, sel ve yangın gibi tabii afetler sonucu yörede faal durumda kalan işletmelerin eğitim olanakları dikkate alınarak, bu işletmeler için yukarıda belirtilen oranlar, il meslekî eğitim kurulunun teklifi ve Bakanlığın onayı ile değiştirilebilir.

(Değişik: 2/12/2016-6764/41 md.) Meslekî eğitim kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın ondan az personel çalıştıran işletmeler de meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi, staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırabilirler.

Vardiya usulü veya mevsimlik olarak faaliyet gösteren işletmelerde eğitim göreceğ öğrenci sayısının tespitinde gündüz vardiyasında veya faaliyet gösterdiği mevsimde çalışan personel sayısı esas alınır.

(Değişik: 2/12/2016-6764/41 md.) Bu Kanun kapsamında on ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince her yıl şubat ayı içerisinde il millî eğitim müdürlüklerine ve o ildeki yükseköğretim kurumlarına bildirilir. Beceri eğitimi, staj ve tamamlayıcı eğitim yaptıracak Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı işletmeler, Bakanlık ve Millî Savunma Bakanlığınca birlikte belirlenir.

İşletmelerdeki personel sayısının tespitinde her yılın ocak ayı, yaz mevsiminde faaliyet gösteren işletmelerde temmuz ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başında başlanır.

İşletmelerde meslekî eğitim uygulaması kapsamına alınacak iller ve meslekler, Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça tespit edilir.

(Değişik: 2/12/2016-6764/41 md.) Bu madde kapsamında on ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi, staj ve tamamlayıcı eğitim yaptıracak işletmeler bu amaçla bir eğitim birimi kurar. Bu birimde, yapılan eğitim için alanında ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitici personel görevlendirilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/62 md.) Bu maddede belirtilen on personel sayısını beş personele kadar indirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. ⁽¹⁾

Eğitim programları

Madde 19 – İşletmelerde uygulanacak ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim dahil meslek eğitimi programları Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Teorik eğitim

Madde 20 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/14 md.) İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılır. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada oniki saatten az olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir. Teorik eğitim günlerinde öğrenciler ücretli izinli sayılır.

(Değişik: 2/12/2016-6764/42 md.) Meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında ve işletmelerde yapılan meslekî eğitim, staj ve tamamlayıcı eğitime ilişkin usul ve esaslar ile sınavların yapılış şekilleri, Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

İşyeri şartlarına uyma

Madde 21 – (Değişik: 2/12/2016-6764/43 md.)

İşletmelerde meslekî eğitim, staj ve tamamlayıcı eğitim gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar.

Eğitimin devamı

Madde 22 – (Değişik birinci fıkra: 29/6/2001-4702/15 md.) İşletmelerde grev ve lokavt uygulaması, deprem, yangın ve sel gibi afetler olması halinde meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencileri eğitimlerini kendi meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında sürdürür.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra personel sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

Madde 23 – (Mülga: 2/12/2016-6764/44 md.)

Meslekî eğitime katılma payı

Madde 24 – On ve daha fazla personel çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde meslekî eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin net tutarının 1/3'ü nispetinde, yirmi ve daha fazla personel çalıştırılması halinde 2/3'ü nispetinde Saymanlık ⁽²⁾ hesabına para yatırmakla yükümlüdürler. ⁽³⁾

¹ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 193 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

² 20/6/2001 tarihli ve 4684 sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan “fon” ibaresi “saymanlık” şeklinde değiştirilmiş olup, bu hüküm 1/1/2002 tarihinde yürürlüğe girecektir.

³ 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanununun 62 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan “yirmi” ibareleri “on” şeklinde; aynı Kanununun 63 üncü maddesiyle de bu fıkrada yer alan “her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin 2/3'ü nispetinde” ibaresi “her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin net tutarının 1/3'ü nispetinde, yirmi ve daha fazla personel çalıştırılması halinde 2/3'ü nispetinde” şeklinde değiştirilmiştir.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olan işletmelere Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler, (...) ⁽¹⁾ katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ücret, Sosyal Güvenlik ve izin

Ücret ve Sosyal Güvenlik

Madde 25 – (Değişik: 2/12/2016-6764/45 md.) Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde meslekî eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile meslekî ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuzundan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde onbeşinden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde otuzundan aşağı ücret ödenemez. Bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları gerekli tedbirleri alır. Staj yapacak işletme bulunamaması nedeniyle stajını okulda yapan ortaöğretim öğrencileri ile yükseköğretim kurumları ve birimlerinde yapan yükseköğretim öğrencilerinin yaptıkları stajlar bu fıkra hükmü kapsamı dışındadır.⁽²⁾

Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

İzin

Madde 26 – Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM Ustalık

Ustalık eğitimi

Madde 27 – Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların meslekî yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak gayesiyle Bakanlıkça ustalık eğitimi **(Madde metninden çıkarılan ibare: 27/6/2019-7180/7 md.)** düzenlenir.

(Değişik ibare: 27/6/2019-7180/7 md.) Bu eğitimin kapsam ve süreleri Bakanlıkça tespit edilir.

(Mülga 3. fıkra: 27/6/2019-7180/7 md.)

Ustalık sınavı

Madde 28 – a) Ustalık sınavı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.

Sınavın esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

b) (Değişik: 29/6/2001-4702/16 md.) Kalfaların, ustalık sınavlarına girebilmesi için **(Değişik ibare: 27/6/2019-7180/8 md.)** ustalık eğitimi başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.

¹ 20/6/2001 tarihli ve 4684 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu fıkarda yer alan “fona” ibaresi yürürlükten kaldırılmış olup, bu hüküm 1/1/2002 tarihinde yürürlüğe girecektir.

² 18/6/2017 tarihli ve 7033 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle, bu fıkarda yer alan “ortaöğretim” ibaresinden sonra gelmek üzere “öğrencileri ile yükseköğretim kurumları ve birimlerinde yapan yükseköğretim” ibaresi eklenmiştir.

c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler.

Bu sınavları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

Madde 29 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/17 md.)

En az üç yıl süreli meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olanlar, Bakanlıkça düzenlenen ustalık eğitim kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık sınavlarına girebilir.

Bu kursların kapsam ve süreleri ile sınavların esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ustalık unvanının kullanılmadığı mesleklerde çalışanlara, ustalık belgesinin hak, yetki ve sorumluluklarını taşıyan belge aynı esaslara göre verilir.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumu veya meslekî ve teknik eğitim merkezi mezunlarından, alanlarında Bakanlığa bağlı iki yıllık bir yaygın eğitim kurumundan belge alanlara doğrudan ustalık belgesi verilir. ⁽¹⁾

İşyeri açma

Madde 30 – (Değişik : 29/6/2001 - 4702/18 md.)

Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir.

Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açılışında, esnaf ve sanatkârlar ile tacirlerin kendilerinden veya işyerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanından ustalık belgesi ya da en az ön lisans diploması istemek zorundadır. ⁽²⁾

Bu işyerlerinde alanında meslekî eğitim almış olanlar istihdam edilir. İstihdam edilenlerin almaları gereken eğitimin seviyesi, türü ile halen çalışanların durumu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İşyeri sahipleri veya o işyerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, ustalık belgelerini işyerlerine asar.

Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını onsekiz yaşını tamamlayana kadar kullanamaz.

Teknik lise mezunları veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir.

Usta öğreticilik

Madde 31 – Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

¹ Ustalık belgesi ile ilgili olarak 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Kanununun 102 nci maddesine bakınız.

² 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Kanununun 19 uncu maddesiyle bu fıkrafta yer alan “açacaklardan, meslek odaları ise işyeri sahibi olarak üye kaydı yaptıracaklardan, ustalık belgesi istemek zorundadır.” ibaresi “açılışında, esnaf ve sanatkârlar ile tacirlerin kendilerinden veya işyerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanından ustalık belgesi ya da en az ön lisans diploması istemek zorundadır.” şeklinde değiştirilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM
(Değişik kısım başlığı: 20/6/2001-4684/10 md.)
Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma
Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Kuruluş

Madde 32 – (Değişik: 20/6/2001-4684/10 md.)

a) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere;

1) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,

2) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen gelirler,

3) Bağış, yardım ve diğer her türlü gelirler,

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar Maliye Bakanlığınca bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan Bakanlık bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenecek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

1) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitilmelerinde,

2) Meslekî ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,

3) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması, gerektiğinde kiralanması, bunların bakım ve tamirinde,

4) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,

5) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî teknik eğitimle ilgili her türlü yayımların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,

6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,

7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitiminde,

8) (...) ⁽¹⁾ İl Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolluk ve huzur hakkı ödemelerinde.

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

Madde 33 – (Mülga: 20/6/2001 – 4684/10 md.)

¹ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 193 üncü maddesiyle bu alt bentte yer alan “Meslekî Eğitim Kurulu ile” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

ALTINCI KISIM Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

Madde 34 – Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olur.

Denklik

Madde 35 – (Değişik: 2/12/2016-6764/46 md.)

Kapsamı, şartları ve süresi Bakanlıkça belirlenen telafi eğitimi veya tamamlayıcı eğitime katılan ve bu eğitim sonunda yapılan sınavlarda başarılı olan kalfa, usta ve ortaöğretim kurumu mezunlarına, bitirdikleri meslek alanının diploması verilir.

Önceki öğrenmelere ilişkin meslekî yeterlikler, meslek standartları ve seviyeleri esas alınarak sınavla belirlenir.

Önceki öğrenmelerin tanınması ve denklikle ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim giderleri

Madde 36 – Aday çırak, çırak, kalfa ve işletmelerde meslekî eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik eğitim giderleri kendi kurum ve kuruluşlarınca, işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.

İşyerleri pratik eğitim için eğitim mahalli, sınavlar için sınav ortamı, araç ve gereç hazırlarlar.

Meslek kursları

Madde 37 – Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkânı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Geliştirme ve uyum kursları

Madde 38 – Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar veya aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Özel eğitim kursları

Madde 39 – Bakanlık, özel eğitime muhtaç kişilere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır.

Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Yolluk ve huzur hakkı

Madde 40 – (Mülga: 20/6/2001-4684/10 md.)

Denetleme ve ceza

Madde 41 – (Değişik: 23/1/2008-5728/458 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.

Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren on gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara altıyüz Türk Lirası,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlar ile sözleşmeyi tek taraflı ve haksız olarak fesheden işletmelere dört yüz Türk Lirası, idarî para cezası verilir.

Fiilin tekrarı hâlinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi hâlinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Bu maddedeki idarî yaptırımlara karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Meslekî Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallî mülkî amirce yedi gün içinde kapatılır.

Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

Madde 42 – Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak "Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi" kurulmuştur.

(Mülga ikinci fıkra: 20/6/2001-4684/10 md.)

Merkezin kuruluş, yönetim, işleyiş ve döner sermaye hizmetlerine ilişkin hususlar ile merkezde görevlendirilecek personelin nitelik ve çalışma esas ve usulleri Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.⁽¹⁾

Merkezde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Merkezde görevli sözleşmeli personel dışındaki eğitim - öğretim sınıfı personeli; 2914 sayılı Yükseköğretim Kurulu Personel Kanunundaki esaslara göre Üniversitedeki emsalinin mali haklarından aynen faydalandırılır.

Madde 43 – (3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığınca Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Kaldırılan hükümler

Madde 44 – a) 20/6/1977 tarih ve 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu;

b) 17/6/1938 tarih ve 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına dair Kanun;

Yürürlükten kaldırılmıştır.

¹ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 193 üncü maddesiyle bu fıkarda yer alan "tüzükle" ibaresi "Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle" şeklinde değiştirilmiştir.

Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kuruluşu

Ek Madde 1 – (Ek: 29/6/2001 – 4702/21 md.)

Öncelikle, Bakanlıkça belirlenecek küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere, meslekî ve teknik eğitim merkezleri kurulur. Bu merkezlerde, meslekî ve teknik eğitim alanında orta öğretim diploması, sertifika ve belge veren programlar uygulanır.

Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kurulmasına, eğitim, öğretim, yönetim ve üretim ile ilgili her türlü iş ve işlemlere ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ek Madde 2 – (Ek: 2/7/2018-KHK-703/193 md.)

Mevzuatta Meslekî Eğitim Kuruluna yapılmış olan atıflar, Cumhurbaşkanınca belirlenen kurul veya mercie yapılmış sayılır.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tesbit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

Kalfalık imtihanlarına alınır. İmtihanalarda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. (İptal: Anayasa Mahkemesinin 17/2/2004 tarihli ve E.: 2002/128, K.: 2004/23 sayılı Kararı ile)

2. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından 1985 - 1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

Geçici Madde 2 – Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu kanunun geçici 1 inci madde hükümlerine göre verilir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

Geçici Madde 3 – 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun ile 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

Geçici Madde 4 – Bu Kanunun 25 inci maddesine göre sigorta primlerinin ödenmesine bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden mali yılbaşından itibaren başlanır. Bu tarihe kadar olan sürede primlerin işyeri sahiplerince ödenmesine devam olunur.

Geçici Madde 5 – Bu Kanun gereğince çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

Geçici Madde 6 – Bakanlıkça tesbit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğüne 1 Ağustos 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

Geçici Madde 7 – 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

Geçici Madde 8 – (Ek: 2/3/1989 – 3525/1 md.)

Bakanlık, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçici 1 inci maddedeki şartlara sahip oldukları halde Bakanlıkça ilan edilen tarihlerde belge almak için müracaat edemeyenlere 6 (altı) aya kadar ek müracaat süreleri vermeye yetkilidir.

Geçici Madde 9 – (Ek : 29/6/2001-4702/23 md.)

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun çıraklık eğitimi uygulama kapsamındaki mesleklerde ustalık belgesi sahibi olmadığı halde işyeri açmış olanlara, kapsam ve süresi ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenecek telâfi eğitimine katılmaları ve bu eğitim sonundaki sınavlarda başarılı olmaları halinde doğrudan ustalık belgesi verilir. Bu gibilere telâfi eğitimini tamamlamaları için beş yıl süre tanınır.

Çalıştığı meslek dalı çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınmadan önce meslek odalarının mevzuatına uygun olarak verilmiş kalfalık ve ustalık belgeleri, mesleğin o ilde kapsama alınma-sından sonra Bakanlıkça yeni belgeler ile doğrudan değiştirilir.

Geçici Madde 10 – (Ek: 29/6/2001-4702/23 md.)

Bu Kanun kapsamı dışındaki mesleklerde, meslekî belgelerin verilmesi işlemi, o meslek kapsama alınmaya kadar ilgili meslek kuruluşlarınca mevzuat doğrultusunda yapılır.

Geçici Madde 11 – (Ek: 2/12/2016-6764/47 md.)

Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çıraklık eğitimine devam etmekte olanlar, eğitimlerini başladıkları programa ve mevzuata göre sürdürür.

Geçici Madde 12 – (Ek: 2/12/2016-6764/48 md.)

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar uygulanmak üzere aday çırak ve çıraklar ile 18 inci madde hükümleri uyarınca işletmelerde meslekî eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere, 25 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılacak ödemeler asgari ücretin net tutarının yüzde otuzundan az olamaz. Ödenebilecek en az ücretin; yirmiden az personel çalıştıran işletmeler için üçte ikisi, yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işletmeler için üçte biri, 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (B) bendinin (h) alt bendi için ayrılan tutardan Devlet katkısı olarak ödenir. Bu kapsamda yapılacak ödemeleri beş eğitim ve öğretim yılına kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.⁽¹⁾ Staj yapacak işletme bulunamaması nedeniyle stajını okulda yapan ortaöğretim öğrencileri ile öğretim programı gereği staj yapmak zorunda olmayan yükseköğretim öğrencilerinin yaptıkları stajlar bu fıkra hükmü kapsamı dışındadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına Devlet katkısı ödenmez.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Türkiye İş Kurumu tarafından belirlenir.

Geçici Madde 13 – (Ek: 9/5/2018-7141/9 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanun uyarınca hak kazanılan denklik belgeleri ile alınmış kalfalık, ustalık, işyeri açma ve usta öğreticilik belgeleri geçerli addedilir.

Yürürlük

Madde 45 – Bu Kanunun;

a) 32 nci maddesi 1/1/1987 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 46 – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

¹ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 193 üncü maddesiyle bu fıkroda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

5/6/1986 TARİHLİ VE 3308 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 25/6/1992 tarihli ve 3824 sayılı Kanunun geçici maddesi:

- Geçici Madde 1** – a) 1992 takvim yılında yıllık beyanname ile beyan edilecek kazanç ile iratlar,
b) Ölüm ve memleketi terk nedeniyle 1992 takvim yılında yıllık beyanname ile beyan edilen kazanç ve iratlar,
c) 1992 yılında münferit ve özel beyannamelerle beyan edilen kazanç ve iratlar,
d) 1992 takvim yılına ilişkin götürü matrahlar,
e) 1992 takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında yapılan ödemeler.

Üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergilerinden ayrılacak fon payları hakkında, 7.11.1985 tarihli ve 3238 sayılı, 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunların ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

2) 29/6/2001 tarihli ve 4702 sayılı Kanunun geçici maddesi:

Geçici Madde 1 – Bu Kanunla ilgili yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde çıkarılır. Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

3308 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO

Değiştiren Kanunun / KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	3308 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
3525	Geçici Madde 8	8/3/1989
3824	32	1/1/1993
4122	32	26/7/1995
4306	9	18/8/1997
4684	Beşinci Kısım Başlığı, 3, 24, 32, 33, 40, 42	1/1/2002
4702	Kanunun Adı, 3, 4, 6, 10, 12, 13, 14, 18, 20, 22, 28, 29, 30, 35, 41, Ek Madde 1, Geçici Madde 9, Geçici Madde 10	10/7/2001
5728	41	8/2/2008
6111	3, 18, 24, 25	25/2/2011
6287	18	11/4/2012
6585	30	29/1/2015
6764	1, 2, 3, 10, 14, 18, 20, 21, 23, 25, 35, Geçici Madde 11, Geçici Madde 12	9/12/2016
7033	3, 25	1/7/2017
7141	Geçici Madde 13	18/5/2018
KHK/703	4, 18, 32, 42, Ek Madde 2, Geçici Madde 12	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)